

SHERLOCK HOLMES

Poklad z Agry Posledný problém

SIR ARTHUR
CONAN DOYLE

Svetová klasika

SHERLOCK HOLMES
POKLAD Z AGRY
POSLEDNÝ PROBLÉM

SHERLOCK HOLMES

POKLAD Z AGRY

POSLEDNÝ PROBLÉM

Sir Arthur Conan Doyle

Preložil

ALFONZ BEDNÁR

slovar

Slovak edition

© Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2014
Collectors concept by arrangement with Worth Press Limited
UK.

Translation © Alfonz Bednár, dedičia 2014

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná ani šírená v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami; či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, alebo prostredníctvom súčasného, či budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-1051-1

POKLAD Z AGRY

Dedukčná metóda

Sherlock Holmes si vzal z kozubovej rímasy fľašku a z pekného marokénového puzdra vybral injekčnú striekačku. Dlhými bielymi nervóznymi prstami založil jemnú ihlu a vyhrnul si na košeli ľavú manžetu. Chvíľu mu oči zamyslene postáli na šlachovitom predlaktí a zápästí, poškrnenom a zjazvenom nesčíselnými stopami po injekciách. Nakoniec si zabodol do ruky ostrý hrot, stlačil maličký piest, klesol do kresla, obtiahnutého zamatom, a vydal zo seba dlhý výdych uspokojenia.

Celé mesiace som trikrát denne býval svedkom tejto procedúry, ale ani zvyk ma s ňou nezmieril. Práve naopak, zo dňa na deň ma čoraz väčšmi dráždilo, keď som sa na to díval, a noc čo noc sa vo mne svedomie búrilo pri myšlienke, že nemám odvalu protestovať. Opätovne som cítil nutkanie postaviť sa proti tomu zvyku, ale v chladnom, nedbalom výzore môjho priateľa bolo čosi, čo mi radilo, aby som si k nemu radšej nič nedovoľoval. Veľké schopnosti, panovačné spôsoby a skúsenosti, ktoré som mal s mnohými jeho neobyčajnými vlastnosťami, to všetko vo mne budilo nedôveru a odrádzalo ma, aby som sa do neho púšťal.

Lenže vtedy popoludní, či to už bolo od beaunského vína, ktoré som vypil pri obede, alebo aj od zúfalstva, vyvolaného neprestajným uvažovaním nad jeho spôsobmi, zrazu som pocítil, že to už ďalej nevydržím.

„Čo dnes užívate, morfium a či kokaín?“

Unavene zdvihol oči od knihy, písanej švabachom, ktorú si bol otvoril.

„Kokaín,“ povedal, „sedempercentný roztok. Chceli by ste skúsiť?“

„Nie, naozaj nie,“ odsekol som. „Moja konštitúcia ešte neprekonala afganské ťaženie. Nesmiem na ňu uvaliť takú mimoriadnu námahu.“

Usmial sa mojej prudkosti. „Možno máte pravdu, pán Watson,“ povedal. „Myslím, že účinok kokaínu na telo je zlý. Ale vidím, že duševne ma neobyčajne obodruje a osviežuje, a jeho vedľajší účinok je naozaj bezvýznamný.“

„Ale zamyslite sa nad tým!“ povedal som vážne. „Vypočítajte si cenu! Možno vám to povzbudí a osvieži mozog, ako vravíte, ale ide o patologický a morbidny proces, ktorý má za následok postupnú zmenu tkaniva a môže nakoniec viesť k permanentnej slabosti. Aj vy sám viete, aká temná reakcia potom nasleduje. Táto zábava naozaj nestojí za to. Prečo by ste mali iba pre čiru prchavú radosť riskovať stratu takých veľkých schopností, aké máte? Pamätajte, že to nehovorím ako kamarát kamarátovi, ale ako lekár človeku, za ktorého konštitúciu som do istej miery zodpovedný!“

Nezdalo sa, že ho to urazilo. Práve naopak, spojil si brušká prstov a oprel sa lakťami o bočné operadlá ako človek, ktorý dostal chuť na rozhovor.

„Môj duch sa búri proti stagnácii,“ povedal. „Dajte mi problémy, dajte mi prácu, dajte mi ten najzničenejší kryptogram alebo tú najzapletenejšiu analýzu a hneď budem vo svojom živle! Potom sa budem môcť zriecť umelých stimulantov. Ale desím sa tupej existencie. Prahnem po duševnom vytržení. Preto som si vybral toto zvláštne povolanie alebo skôr som si ho vytvoril, lebo ja som jediný na svete.“

„Jediný neoficiálny detektív?“ opýtal som sa a zdvihol obočie.

„Jediný neoficiálny detektívny poradca,“ odpovedal. „Ja som v detektívnom povolání konečným a najvyšším odvolacím súdom. Keď Gerson alebo Lestrade alebo Anthony Jones stratia dych – čo je, mimochodom, ich normálny stav – prípad predložia mne. Preskúmam údaje ako expert a vyslovím názor špecialistu. V takých prípadoch sa nedožadujem slávy. Moje meno sa nevyskytuje v novinách. Práca sama osebe, radosť z uplatnenia svojich zvláštnych schopností je pre mňa najvyššou odmenou. Ale veď vy sám ste mali skúsenosti s mojimi pracovnými metódami v prípade Jeffersona Hopa.“

„Áno, mal,“ odpovedal som srdečne. „Nikdy na mňa nič tak nezapôsobilo. Aj som to zachytil v brožúrke s trochu fantastickým titulom *Štúdia v červenom*.“

Smutne pokrútil hlavou.

„Prezrel som si ju,“ povedal. „Naozaj vám k nej nemôžem gratulovať. Práca detektíva je, alebo by mala byť, exaktnou vedou a aj opisovať by sa mala vecne a triezvo. Vy ste sa ju pokúsili prifarbiť romantikou, čo je takmer to isté, akoby ste nejaký ľúbostný príbeh alebo únos doviedli až k piatej Euklidovej vete.“

„Ale romantika v tom prípade bola,“ namietol som. „Nemôžem falšovať fakty.“

„Niektoré fakty treba potlačiť alebo treba zachovať aspoň správny pomer, keď sa človek nimi zapodieva. Dôležitou vecou v tom prípade, ktorá si zasluhovala zmienku, bola analytická úvaha od následkov k príčinám, čím sa mi podarilo prípad rozuzliť.“

Nahnevala ma táto kritika práce, na ktorej som si mimoriadne dal záležať, aby sa mu páčila. Priznávam aj to, že ma podráždil egoizmus, ktorý akoby si vyžadoval, aby som každý riadok v brožúre venoval jeho špeciálnym výkonom. Neraz za tie roky, čo som s ním býval na Baker Street, som si všimol, že pod pokojnými a didaktickými

spôsobmi môjho priateľa sa skrýva trochu márnomyseľnosti. Nič som však nepovedal, iba som sedel a venoval sa svojej ranenej nohe. Nejaký čas predtým mi ju prestrelila jezailská guľka, a hoci mi to nebránilo v chôdzi, odporne ma bolela pri každej zmene počasia.

„Moja prax sa nedávno rozšírila do Európy,“ povedal Holmes po chvíli a začal si napchávať starú fajku z vresového koreňa. „Minulý týždeň sa prišiel poradiť Francois de Villard, ktorý sa, ako pravdepodobne viete, nedávno dostal do popredia vo Francúzskej detektívnej službe. Má všetky keltské schopnosti, bystrú intuíciu, ale na obrovskom poli exaktných vedomostí má nedostatky, a tie sú podstatnou prekážkou k širšiemu rozvoju jeho umenia. Prípád sa týkal testamentu a bol zaujímavý z viacerých stránok. Mohol som ho prirovnať k dvom podobným prípadom, k jednému v Rige z roku 1857 a k druhému v St. Louise z roku 1871, čo mu vnuklo správne riešenie. Tu je list, ktorý som dostal dnes ráno. Ďakuje mi v ňom za pomoc.“

S tými slovami mi hodil pokrčený kus zahraničného listového papiera. Prebehol som ho očami a zbadal som množstvo výrazov obdivu, kde-tu so slovami ‚magnifique‘, ‚coup-de-maître‘ a ‚tour-de-force‘, a všetky svedčili o vrelom Francúzovom obdive.

„Píše vám ako žiak učiteľovi,“ povedal som.

„Ach, moju pomoc oceňuje privysoko,“ povedal Sherlock Holmes nedbalo. „Sám je pozoruhodne nadaný. Má dve z troch vlastností, potrebných pre ideálneho detektíva. Má pozorovacie a dedukčné schopnosti. Chýbajú mu len vedomosti a tie si možno časom osvojí. Teraz prekladá moje maličké diela do francúzštiny.“

„Vaše diela?“

„Ach, vy ich nepoznáte?“ zvolal a zasmial sa. „Áno, aj ja som zosmolil niekoľko monografií. Všetky sa týkajú

technických otázok. Tu je napríklad jedna *O rozpoznávaní popola rozličných druhov tabaku*. V nej vypočítavam stoštyridsať druhov cigarového, cigaretového a fajkového tabaku s farebnými prílohami, ilustrujúcimi rozdiel v popole. To je vec, ktorá sa neprestajne vyskytuje v kriminálnych prípadoch a niekedy je nesmierne dôležitá ako stopa. Ak môžete napríklad s istotou povedať, že vraždu spáchal človek, ktorý fajčil indický tabak, zrejme vám to zúži pátracie pole. Pre cvičený zrak je práve taký rozdiel medzi čiernym popolom trichinopoly a bielym páperom z jemného tabaku ako medzi kapustou a zemiakom.“

„Máte neobyčajné nadanie na detaily,“ poznamenal som.

„Uvedomujem si ich význam. Tu je monografia o skúmaní stôp s niekoľkými poznámkami o použití sadry ako látky na zachovanie ich odtlačkov. A tu je kuriózne dielko o vplyve povolania na podobu ruky s litografiami rúk pokrývačov, krajčírov, zberačov korku, sadzačov, tkáčov a brusičov diamantov. To je vec veľkého praktického významu pre vedecky založeného detektíva – najmä v prípadoch mŕtvol, ku ktorým sa nikto nehlási, alebo pri odhaľovaní zločincov. Ale už vás unavujem svojimi záľubami.“ „Vôbec nie,“ povedal som úprimne. „Je to aj pre mňa veľmi zaujímavé, lebo som mal príležitosť pozorovať, ako ich prakticky uplatňujete, ale práve teraz ste hovorili o pozorovaní a dedukcii. Iste jedno do istej miery vyplýva z druhého.“

„To sotva,“ odpovedal, pohodlne sa oprel v kresle a vypúšťal z fajky hrubé modré kotúče. „Pozorovanie mi napríklad ukazuje, že ste boli dnes ráno na pošte na Wigmore Street, ale dedukcia ma presviedča, že ste tam boli poslať telegram.“

„Správne!“ povedal som. „Správne, jedno aj druhé. Ale priznávam sa, že nechápem, ako ste k tomu dospe-

li. Z mojej strany to bol náhly popud a nikomu som sa o ňom nezmienil.“

„To je veľmi jednoduché,“ poznamenal a zachichotal sa môjmu prekvapeniu, „tak absurdne jednoduché, že výklad je zbytočný, a predsa to môže poslúžiť k definícii hraníc pozorovania a dedukcie. Pozorovanie mi vraví, že priehlavok máte oblepený špinou z červeného blata. Práve naproti pošte na Wigmore Street vybrali dlažbu a vykopali trochu hliny, ktorá leží tak, že sa jej ťažko dá vyhnúť, keď človek ide na poštu. Hlina takejto zvláštnej červenavej farby sa vyskytuje, pokiaľ viem, iba v tamomšom okolí. Tolko pozorovanie. To ostatné je dedukcia.“

„Ako ste teda dedukovali telegram?“

„Nuž, pravda, vedel som, že list ste nepísali, pretože od rána som sedel pri vás. Vidím aj, že tamto na otvorenom písacom stole máte hárok známok a hrubý blok korešpondenčných lístkov. Prečo by ste teda boli išli na poštu, ak nie poslať telegram? Eliminujte všetky činitele a jediný, ktorý ostane, musí byť pravdou!“

„V tomto prípade je to naozaj tak,“ povedal som, keď som sa trochu zamyslel. „Vec však, ako vravíte, patrí medzi tie najjednoduchšie. Pokladali by ste ma za bezočivého, keby som vaše teórie podrobil prísnejšej skúške?“ „Práve naopak,“ odpovedal, „zabránilo by mi to, aby som užil ďalšiu dávku kokaínu. Potešilo by ma podívať sa na hocikaký problém, ktorý by ste mi predložili.“

„Počul som od vás, že človek ťažko môže každodenne používať nejaký predmet a nezanechať na ňom stopy svojej individuality. A to až natoľko, že cvičený pozorovateľ ich môže prečítať. Tak, tu mám hodinky, ktoré sa nedávno stali mojím vlastníctvom. Boli by ste taký láskavý a vyslovili svoj názor na charakter alebo zvyky predošlého majiteľa?“

Podal som mu hodinky s trochu radostným pocitom v srdci, lebo skúška bola, ako som sa nazdával, neriešiteľná, a zamýšľal som dať mu ňou lekciiu za trochu dogmatický tón, ktorým občas rozprával. Poťažkal hodinky v ruke, skúmavo sa pozrel na číselník, otvoril zadné veko a prezrel stroj najprv voľným okom a potom cez silné konvexné šošovky. Ledva som sa zdržal úsmevu nad jeho ovesenou tvárou, keď nakoniec zatvoril puzdro a vrátil mi ich.

„Sotva sú na nich nejaké údaje,“ povedal. „Hodinky boli nedávno vyčistené, a to ich zbavuje najusvedčujúcejších faktov.“

„Máte pravdu,“ odpovedal som. „Dali ich vyčistiť, prv než mi ich poslali.“

V duchu som obvinil svojho priateľa, že vyslovuje tú najchabejšiu a najnemožnejšiu výhovorku, aby zakryl svoj neúspech. Aké údaje by mohol očakávať od nevyčistených hodínok?

„Hoci môj výskum nie je uspokojivý, predsa nebol celkom zbytočný,“ poznamenal a zahľadel sa do povaly zasnenými očami. „Spolieham sa na to, že ma opravíte, ale usudzoval by som, že tie hodinky patrili vášmu staršiemu bratovi, ktorý ich zdedil od vášho otca.“

„Na to ste nepochybne prišli podľa monogramu ‚H. W.‘ na zadnom veku, nie?“

„Celkom správne. ‚W‘ pripomína vaše priezvisko. Hodiny pochádzajú takmer spred päťdesiatich rokov a monogram je práve taký starý ako hodinky, takže ho dali vyryť pre najstaršiu generáciu. Klenoty obyčajne dedí najstarší syn a ten pravdepodobne mal také isté meno ako otec. Váš otec, ak sa dobre pamätám, zomrel už pred mnohým rokmi. Preto hodinky boli v rukách vášho staršieho brata.“

„Správne,“ povedal som. „Ešte niečo?“

„Váš brat bol nečistotný človek – veľmi nečistotný a ne-dbalý. Mal dobré vyhliadky, nevyužil však svoje možnos-ti, začas žil v chudobe s krátkymi obdobiami blahoby-tu a nakoniec, keď začal piť, umrel. To je všetko, čo som mohol vypátrať.“

Vyskočil som z kresla a netrpezlivo som kríval po izbe s čudnou trpkosťou v srdci.

„To je od vás neslušné, pán Holmes,“ povedal som. „Ne-bol by som veril, že sa k tomuto znížite. Pátrali ste po živo-topise môjho nešťastného brata, a teraz sa len tak tvárite, že tieto znalosti dedukujete. Nemôžete odo mňa očakávať, aby som vám uveril, že ste toto všetko vyčítali z jeho sta-rých hodínok! Je to bezočivosť, a aby som sa vyjadril otvo-rene, páchne to šarlatánstvom.“

„Drahý pán doktor,“ povedal prívetivo, „prosím, ráčte mi prepáčiť. Hľadel som na vec ako na abstraktný prob-lém a zabudol som, ako osobne a trápne sa vás to môže do-tknúť. Ale ubezpečujem vás, ani som nevedel, že ste mali brata, kým ste mi nepodali tie hodinky.“

„Tak ako ste, preboha, na toto všetko prišli? Je to úplne správne do najmenších podrobností.“

„Ach, to mám teda šťastie. Mohol som vám povedať iba to, čo obстоjí na vážkach pravdepodobnosti. Vôbec som neočakával, že budem taký presný.“

„A nebolo to azda číre hádanie?“

„To nie, nie, ja nikdy nehádam. To je ochromujúci zvyk – ničí schopnosť logicky uvažovať. Len preto sa vám to zdá čudné, že nesledujete chod mojich myšlienok alebo nepozorujete drobné fakty, od ktorých môžu závisieť veľ-ké dôsledky. Tvrdil som napríklad, že váš brat bol ne-dbalý. Keď si všimnete spodnú časť puzdra, zbadáte, že je nielen na dvoch miestach poškriabané, ale aj doreza-né, a všade nájdete stopy návyku, že v tom istom vrecku mával aj iné tvrdé predmety, ako mince a kľúče. Pravda,

to ešte nie je veľmi presvedčivý dôkaz a nemožno sa domnievať, že kto tak gavaliersky nakladá s hodinkami za päťdesiat guineí, je nedbalý človek. Takisto sa dá predpokladať, že o človeka, ktorý zdedí predmet takej veľkej ceny, sa dobre postarali aj v iných ohľadoch.“

Prikývol som na znak, že sledujem jeho uvažovanie.

„Keď majitelia záložní v Anglicku preberajú hodinky, často vyškriabu špendlíkom číslo potvrdenky na vnútornú stranu puzdra. Je to pohodlnejšie než nálepka, pretože niet rizika, že sa číslo stratí alebo dostane inam. Na vnútornej strane puzdra vidno cez lupu najmenej štyri také čísla. Záver: váš brat mával často vreckové suchoty. Ďalší záver: občas žil v blahobyte, lebo ináč by si hodinky nebol zo záložne vyberal. Nakoniec vás prosím, podívajcie sa na vnútorné veko, na ktorom je kľúčová dierka! Pozrite sa na tisíce zárezov okolo dierky – na stopy, kde sa mu kľúčik šmýkal. Ktorý triezvy človek by bol mohol narobiť tie zárezy? Opilec nikdy nemá hodinky bez nich. Naťahuje si hodinky v noci a zanecháva na nich stopy trasľavej ruky. Kde je v tom všetkom záhada?“

„Je to jasné ako slnko,“ odpovedal som. „Ľutujem, že som sa k vám neslušne zachoval. Mal som viac dôverovať vašim obdivuhodným schopnostiam. Môžem sa vás opýtať, či máte teraz rozpracované nejaké odborné pátranie?“

„Nie. Preto ten kokaín. Nemôžem žiť bez duševnej práce. Načo je vlastne život? Postavte sa tamto k obluku! Aký je to otupný, pošmúrny, neosožný svet! Podívajcie sa, ako sa tá žltá hmla valí po ulici a ťahá po tých hnedosivých domoch! Čo by mohlo byť ešte také beznádejne prozaické a surové? Načo má človek schopnosti, pán doktor, keď nemá pole, na ktorom by ich uplatnil? Zločin je už všedný, existencia všedná, iba všedné vlastnosti majú na svete zmysel.“

Otvoril som ústa, že mu odpoviem na tú tirádu, keď naša domáca pani prudko zaklopala, vošla dnu a na mosadznej tácni doniesla vizitku.

„Chce s vami hovoriť mladá dáma, pán Holmes,“ povedala a obrátila sa k môjmu priateľovi.

„Slečna Mary Morstanová,“ prečítal. „Hm! Nemôžem si spomenúť na toto meno. Povedzte tej dáme, aby išla ďalej, pani Hudsonová! Neodchádzajte, pán doktor! Bude ma tešiť, ak ostanete.“

2

Opis prípadu

Slečna Morstanová vošla do izby pevným krokom a začala sa správať nenútene, ale ovládala sa. Bola to svetlovlasá mladá dáma, drobná, hanblivá, s peknými rukavicami a dokonale vkusne oblečená. Prostota a jednoduchosť jej šiat pripomínali obmedzené prostriedky. Šaty mala z tmavosivej a béžovej látky, neozdobené a bez okrás, a na hlave malý turban tej istej tmavej farby, oživený len náznakom bieleho pera na boku. Nemala zvlášť ušľachtilé črty tváre ani krásnu pleť, zato však prívetivý a príjemný výraz a veľké modré oči, neobyčajne zduchovnené a sympatické. Pri skúsenostiach so ženami mnohých národov z troch rozličných kontinentov som sa nikdy nedíval na tvár, ktorá by bola bývala jasnejším príslubom jemnej a citlivej povahy. Nemohol som si nevšimnúť, že keď si sadala, lebo Sherlock Holmes jej ponúkol kreslo, pery sa jej triasli, ruky chveli a prejavovala všetky náznaky prudkého vnútorného vzrušenia.

„Prišla som k vám, pán Holmes,“ povedala, „pretože ste raz pomohli mojej milej panej, pani Forresterovej.“

vej, rozuzliť menšiu domácu komplikáciu. Vaša láskavosť a obratnosť na ňu veľmi zapôsobila.“

„Pani Forresterovej,“ opakoval Holmes zamyslene. „Zdá sa mi, že som jej preukázal nejaké nepatrné služby. Ale prípad, ako sa pamätám, bol veľmi jednoduchý.“

„Ona ho za taký nepokladala. Aspoň o mojom prípade to nemôžete povedať. Sotva si viem predstaviť niečo čudnejšie, niečo také nevysvetliteľné, ako je situácia, v ktorej som sa ocitla.“

Holmes si pomädlil ruky a blysol očami. Naklonil sa dopredu v kresle s výrazom neobyčajnej sústredenosti na jasne rezanej jastrabej tvári.

„Opíšte nám svoj prípad!“ povedal briskným vecným tónom.

Cítil som, že moja prítomnosť je tam len na prekážku.

„Iste mi prepáčite,“ povedal som a vstal z kresla.

Prekvapilo ma, keď mladá dáma zdvihla ruku v rukavici, aby ma zadržala.

„Ak váš priateľ,“ povedala, „bude taký láskavý a ostane, možno mi preukáže neoceniteľné služby.“

Klesol som do kresla.

„V krátkosti,“ pokračovala, „fakty sú takéto. Môj otec bol dôstojníkom v indickom pluku a poslal ma domov, keď som bola ešte decko. Moja matka bola už mŕtva a ja som v Anglicku nemala príbuzných. Dali ma však do dobrého penzionátu v Edinburgu a tam som ostala, kým som nemala sedemnášť rokov. Roku 1878 môj otec, ktorý bol štábnym kapitánom vo svojom pluku, dostal dvanásťmesačnú dovolenku a prišiel domov. Z Londýna mi poslal telegram, že pricestoval celkom dobre, zavolať ma, aby som hneď prišla, a udal mi adresu v hoteli Langham. Jeho správa, ako sa pamätám, bola plná vrúcnosti a lásky. Keď som pricestovala do Londýna, išla som do Langhamu a dostala som informácie, že kapitán Morstan tam býva, ale pre-

došlý večer vraj odišiel do mesta a ešte sa nevrátil. Čakala som celý deň a nedozvedela som sa o ňom nič. Večer som to oznámila polícii, pretože tak mi poradil riaditeľ hotela, a na druhý deň ráno sme uverejnili oznam vo všetkých novinách. Naše pátranie bolo bezvýsledné a od toho dňa do dneška som sa nedozvedela o svojom nešťastnom otcovi ani slova. Prišiel domov so srdcom plným nádeje, že si tu trochu odpočinie, nájde trochu pohodlia, a namiesto toho...”

Ruku si priložila na hrdlo a pridusený vzlykot ju prerušil uprostred vety.

„Dátum?“ opýtal sa Holmes a otvoril si zápisník. „Zmizol tretieho decembra 1878 – takmer pred desiatimi rokmi.“

„Jeho batožina?“

„Ostala v hoteli. Nebolo v nej nič, čo by poskytlo nejakú stopu – trochu šiat, pár kníh a pozoruhodné množstvo kuriozít z Andamanských ostrovov. Patril medzi dôstojníkov tamojšej trestaneckej stráže.“

„Mal v Londýne priateľov?“

„Len jedného, o ktorom vieme – majora Sholta, ktorý bol v jeho pluku. V 34. bombajskom pešom. Major Sholto odišiel na odpočinok o nejaký čas skôr a býval v Upper Norwoode. Dali sme sa s ním do styku ale on ani nevedel, že jeho kolega je v Anglicku.“ „Jedinečný prípad,“ poznamenal Holmes.

„Ešte som vám nespomenula tú najjedinečnejšiu stránku. Asi pred šiestimi rokmi – aby som bola presná, štvrtého mája 1882 – noviny Times uverejnili výzvu, ktorá pátrala po adrese Mary Morstanovej. Tvrdilo sa v nej, že Morstanovej by sa oplátilo, keby sa prihlásila! Nebolo pripojené ani meno, ani adresa. Práve v tom čase som dostala zamestnanie v rodine onej pani Forresterovej ako guvernanka. Na jej radu som uverejnila adresu v spo-

čenskej rubrike. V ten istý deň prišla poštou na moju adresu kartónová kazeta a zistila som, že je v nej veľmi veľká žiarivá perla. Nebolo pripojené ani slovo. Odvtedy každý rok v tom istom čase príde podobná kazeta, vždy je v nej perla bez slova vysvetlenia, kto ju posielal. Odborník sa vyslovil, že sú to perly vzácného druhu a pozoruhodnej ceny. Sám sa môžete presvedčiť, že sú veľmi pekné.“

Pri tých slovách otvorila plochú kazetu a ukázala šesť takých pekných perál, aké som ešte nevidel.

„Váš prípad je veľmi zaujímavý,“ povedal Sherlock Holmes. „A stalo sa vám ešte niečo?“

„Áno, a to práve dnes. Preto som prišla k vám. Dnes ráno som dostala tento list, ktorý si azda prečítate.“

„Ďakujem,“ povedal Holmes. „Prosím vás, aj obálku! Známká Londýn, juhozápad. Dátum: siedmeho júla. Hm! V rožku odtlačok mužského prsta – pravdepodobne poštárovhó. Papier výbornej akosti. Obálka, balíček za šesť pencí. Odosielateľovi veľmi záleží na papieri. Adresy niet.“

„Príďte dnes večer o siedmej k tretiemu stĺpu zľava pri Lyceum Theatre! Ak ste nedôverčivá, dovedte si dvoch priateľov! Ukrivdili vám a treba vám dopomôcť k spravodlivosti. Neprivádzajte políciu! Inak všetko zmaríte. Váš neznámy priateľ.“

Nuž, toto je naozaj utešená záhada! Čo zamýšľate urobiť, slečna Morstanová?“

„Práve to sa vás chcem spýtať.“

„Tak teda pôjdeme – vy a ja a – áno, tu pán doktor Watson je na to ten pravý. Ten, kto vám to napísal, hovorí, že dvoch priateľov. Pán doktor a ja sme už predtým spolupracovali.“

„Ale pôjde?“ opýtala sa s náznakom prosby v hlase aj na tvári.